

Armada španske ljudske armade se širi bolj in bolj

Treh dneh svoje ofenzive so lojalisti prodrli petnajst milj, okupirali glavni stan Frankove armade v Kataloniji in 15 drugih mest ter vasi in ujeli do 8000 Italijanov ter Maročanov. Franko pobira čete iz vse Španije in jih vodi na severovzhodno fronto

Barcelo, 28. jul. — Španska vlada v Barceloni napoveduje, da je tri dni stara ofenzivna armada ob reki Ebro prodrli 15 milj na zapad in okupirali 15 mest, med katerimi je Gaudesa, ki je bila od 2. t. l. glavni stan fašistične armade v Kataloniji; poleg tega so lojalisti ujeli do 8000 mož Frankove armade, največ Italijanov in Maročanov.

Gaudesa je važno križišče, kjer kontrolira ceste, ki vodijo od južne do severne, južno do severa in vzhodno do Alcaniza. General Franko — ki v svojih priznanih, da se je lojalisti posrečilo razbiti njegovo armado v Kataloniji — je ustavil napredovanje na vseh ostankih španske vojske in poglavlje svoje čete, s katerimi lahko napade luko v Gandiji in po angleški tovarni parnik, ki je bil naložen s prebrskami.

Barcelo, 28. jul. — Fašistične bombe iz zraka so večerj ponovno napadle luko v Gandiji in po angleški tovarni parnik, ki je bil naložen s prebrskami.

Kampanja hotelskih delavcev v N. Yorku

Nije ADF ustanovile osrednji kampanjski svet

New York. — (FP) — Šestdeset tisoč ameriških delavcev federacije je ustanovilo osrednji kampanjski svet za organiziranje 100,000 hotelskih delavcev v New Yorku.

V mestu je okrog 370 hotelov in klubov. V enem letu, odkar je bila ustanovljena, so bile organizirane 12,000 delavcev v 40 hotelih, med katerimi so nekateri hoteli, na primer hotel Pennsylvania, McAlpin, Vanderbilt, in Park Central. Unijski svet sedaj pogajajo s hotelirji, da se vsi 160 hotelov, ki upoštevajo 60,000 delavcev, vključijo v novo unijo.

Strešne odredbe proti solarjem v Moskvi

Moskva, 28. jul. — Šolski odbor v Moskvi razpravlja o problemu šolske mladine, ki se nahaja na ulicah po solarnih strehah. Predlagane so naredbe, da vsi šolski otroci nosijo klobuke na prsih in da vsi solarji pod 15. letom starosti morajo imeti na ulicah ob desetih urah. Pred enim letom je bilo odločeno, da šolska mladina nosi posebne uniforme, toda ta odredba je padla v vodo zaradi velikega pomanjkanja in dragine tkanin. Ves problem potepanja po strehah v Moskvi izvira iz pomanjkanja stanovanj. Moskva je tako napolnjena s prebivalci, da vsako družino petih priide samo ena soba.

Anglija zagrozila japonskim silam

Njeni interesi na Kitajskem morajo biti zaščiteni

London, 28. jul. — Angleški zunanji minister Halifax je večerj informiral Japonsko, da Anglija bo čuvala svoje interese na Kitajskem. Halifax je izrekel svoje svarilo na naslov Japonske v lordski zbornici, kateri je poročal o položaju na vzhodu. Zunanji minister je odprto rekel, da bo Anglija prisiljena stopiti v akcijo, če ne bodo njeni interesi na Kitajskem zavarovani — in v ta namen je Velika Britanija že pripravljena na akcijo.

Sanghaj, 28. jul. — Kitajsko poveljstvo je večerj priznalo "strategičen umik" v provinco Hupeh ob reki Jangtse. To je že enajsta provinca — na Kitajskem je 24 provinc — ki je prizadeta vladne vojskovanja z Japonci. Poročilo kitajskega poveljstva se glasi, da so kitajske čete izpraznile Kiukiang in se ustavile 20 milj proč od tega mesta na novi obrambni liniji ob reki Jangtse.

Stavka skladiščnih delavcev v Frisco

Trenje med pristaniščniki in mornarji

San Francisco, Cal. — (FP) — Enindvajset skladišč v tem mestu je zaprlo vrata radi stavke delavcev, organiziranih v skladiščni uniji CIO. Stavko so izzvali delodajalci, ker insistirajo, da unija podpisuje pogodbo, ki bo potekala v skladiščih vseh industrij ob istem času. Običajno na tako zahtevo insistirajo delavci, toda zadnje čase se je med pristaniščniki in delavci na zapadu marsikaj spremenilo.

Med tujakšnji unijami v pristaniščni in pomorski industriji je veliko trenja. Mornarska pacifična unija pod vodstvom Lundeburga je odklonila sodelovanje s Pacifično obmorsko federacijo pod vodstvom Harryja Bridgese za obnovitev pogodb, ki potečejo v bližnji bodočnosti. Lundeburg je rekel, da mornarji ne potrebujejo nobene centralne organizacije za doseg svojih zahtev, ker si jih znajo sami izvojevati.

Domače vesti

Obiski

Chicago. — Mary Zakrajšek iz Elkharta, Ind., in Angela Hudale iz Wilmerdinga, Pa., sta 27. julija obiskali gl. urad SNPJ in uredništvo Prosvete.

Dva nova grobova v Penni

Herminie, Pa. — Dne 26. julija je umrl za poškodbami, ki jih je dobil pri delu v jami, Jos. Barlič, star 58 let in doma iz Moravca. Bil je član društva 87 SNPJ. — V Moon Runu, Pa., je 21. julija umrl Andrej Mlekuž, star 49 let in doma iz Bovca na Primorskem. Bil je član SSPZ in tu zapušta ženo in sina, nekeje v Montani pa sestro.

Iz starega kraja je prišla

Belmont, O. — Zadnje dni se je priselila semkaj iz stare domovine Urška Matoš. Prišla je k svojemu možu Tonetu Matošu in poleg njega ima tu štiri sestre. Imela je prijetno potovanje.

Rojak umrl v New Yorku

Brooklyn, N. Y. — Pred nekaj dnevi je tukaj umrl eden najstarejših slovenskih priseljencev Louis Dovjak.

Nov grob v Jolietu

Joliet. — Zadnje dni je tu umrl Jos. Leben, star 76 let in doma iz št. Vida nad Ljubljano, po domače Klajbov Jože.

Michiganski sportniki se potegnili za Adamiča

Detroit, Mich. — Boksarska komisija v Michiganu je ignorirala sklep boksarske komisije v Illinoisu, katera je odvzela Jimu Adamiču pravico boksanja v svoji državi za leto dni. Michiganska komisija pravi, da Jimie Adamič, slovenski boksar, ni prekršil nobenega pravila po njenem mnenju in ima vso pravico boksanja v Michiganu. Še več. Michiganska komisija pravi, da izstopi iz Narodne (splošne) boksarske zveze, če se ta strinja z njeno sodbo glede Adamiča.

Z obravnave v uniji avtnih delavcev

Martin obeta z razkrinkanjem Frankensteena

Detroit, 29. jul. — Homer Martin, predsednik avtne unije, je večerj rekel, da bo eksekutivi, ki vodi obravnavo proti štirim suspendiranim podpredsednikom, predložil evidenco, ki bo pokazala, da se je Richard T. Frankenstein zvezel s komunisti in jim objavil kontrolo nad okrajno organizacijo Delavske neustrankarske lige v Detroitu. V zameno so mu komunisti obljubili, da ga bodo podpirali v njegovih akcijah.

Ta evidenca je zaprisežena izjava neke članice komunistične stranke, v kateri pripoveduje o dogovoru med komunisti in Frankensteinom. On je predsednik okrajne delavske neustrankarske lige.

no stališče kakor mornarska unija. Na drugi strani so pa tudi delodajalci informirali Bridge-sovo federacijo, da se ne bodo pogajali z njo za obnovo ali sklenitev nove pogodbe, marveč z vsako posamezno unijo, češ da so le te predstavnice delavcev v smislu odloka delavskega odbora.

Zadnje vesti

BARCELONA. — Ofenziva španskih lojalistov se nadaljuje brez prestanka četrty dan. Lojalisti so zasedli čez 200 štirinajstih milj ozemlja. Fašistične bombe iz zraka ubile člana nevtalne komisije.

BERLIN. — Nemški židje so si ustanovili obrambno federacijo.

CHICAGO. — Waukeganski sodnik vztraja, da bivši stavkarji, katere je obsodil v zapor zaradi "žaljenja sodišča", morajo odsedeti kazen.

RANGUN, BURMA. — Štrideset oseb ubitih, 200 ranjenih pri verskih izgredivih.

Naciji proti češkemu zakonu manjšin

Koncesije čehoslovaške vlade jim ne zadoštujejo

Berlin, 28. jul. — Nacijski listi ostro napadajo zakonski načrt za narodnostne manjšine v Čehoslovakiji, ki ga je objavila vlada v Pragi. Koncesije, ki jih nudi čehoslovaška vlada, so za sudetske Nemce "nesprejemljive" in niso "nobena garancija za mir", pišejo nemški nacijski listi. Nacijski tisk pravi, da je čehoslovaška vlada v tem načrtu ignorirala želje sudetskih Nemcev, koliko pa je dal navideznih koncesij, je v teh koncesijah "toliko trikov in luknj, da so brez vsake vrednosti za sudetske Nemce."

Diktator Hitler pojde ob koncu tega tedna v Breslau, kjer se sestane s Konradom Heinleinom, vodjo sudetskih Nemcev na Češkem.

Pariz, 28. jul. — Francoski zunanji urad naznanja, da posredovanje Anglije med Nemci in Čehoslovakijo nikakor ne izpremeni stališča Francije napram svoji zaveznici Čehoslovakiji. To se tolači, da Francija je še vedno pripravljena braniti Čehoslovakijo v slučaju napada na njo s strani Nemčije ne glede na to, kaj namerava Anglija s svojim posredovanjem.

Vojni baroni delajo dobro kupčijo

Izvoz municije in orožja se močno zvišal

Washington. — (FP) — Meseca junija so ameriški vojni profitirali imeli zopet zelo dober biznis. Na podlagi vladne statistike so juninja eksportirali municije in orožja, v glavnem bojnih letal, za \$7,261,289.

Največ te trgovine so imeli z orientom. Najboljši odjemalec je bila holandska vzhodna Indija, ki je junija importirala aeroplanov za \$4,038,874. Očitno so boji japonske agresivnosti. Japonska naročila — v glavnem aeroplani — so znašala \$1,710,049, kitajska pa \$1,236,020.

Poročano je bilo, da je državni tajnik Hull nastopil proti letalskim tovarnarjem in jih prišil, da so mu obljubili, da ne bodo več sprejemali naročil od Japonske. Koliko je resnice na tem, bodo pokazala nadaljnja poročila o eksportu aeroplanov na Japonsko.

Stavka v krojaški industriji odurnjena

New York. — Stavke v industriji ženskih oblek v tem mestu ne bo, ker sta se obe stranki, unija in delodajalci sporazumeli, da predložita vprašanje plač arbitraži. Delodajalci zahtevajo 15% znižanje, delavci, člani unije ILGW, pa 10% zvišanje. Prizadeti delavci, 12,000 po številu, so dali eksekutivi polno moč, da lahko okliče stavko, ako ne pride do sporazuma z delodajalci.

Vitkovičeva resolucija vržena v koš!

Federacija SNPJ v zapadni Pennsylvaniji je na svoji seji zadnje nedelje, dne 24. julija, v Broughtonu, Pa., dala krepko zausnjo Geo. Vitkoviču in njegovim pristašem, ko je odklonila odgovornost za njegovo resolucijo, katero je Anton Cipič, predsednik federacije, objavil v nekaterih listih. Federacija je zavrgla tisto resolucijo! Od navzočih 68 zastopnikov je samo SEDEM glasovalo za resolucijo. Zastopniki so izjavili, da v resoluciji so bile stvari, ki jih federacija ni sprejela.

S tem je federacija SNPJ v zapadni Pennsylvaniji odklonila stališče uredništva Prosvete, ki je vztrajalo, da je Geo. Vitkovič potegnil federacijo, ker je objavil nekaj, česar federacija ni sprejela. Vitkovič je v interesu svoje komunistične propagande nizkotno izrabljal federacijo, ampak federacija je zdaj sijajno pokazala, da se ne pusti vleči in izrabljati! Vsa čast vam, bratje in sestre v zapadni Pennsylvaniji! Naše zavedno članstvo še živi!

Prihodnjo sredo več o tem. Danes rečemo le toliko, da moralno klopoto, katero je federacija SNPJ v zapadni Pennsylvaniji dala Vitkoviču in Cipiču, morajo deliti tudi tisti slovenski listi, ki so objavili Vitkovičovo potegavščino...

DEL. ODBOR IZKLJUČIL SOVRAŽNEGA ODVETNIKA

Disciplinarna akcija sledila odvetnikovim insultom

ZASLIŠANJE SE OBNOVI 24. AVGUSTA

Washington. — (FP) — Prvič, odkar je bil sprejet zvezni delavski zakon, se je zgodilo, da je delavski odbor nastopil z disciplinarno akcijo proti kakšnemu odvetniku in ga diskvalificiral pred nadaljnjim nastopanjem pred delavskim odborom. Ta čast je doletela Clydeja A. Armstronga, odvetnika Weirton Steel Co., katerega je delavski odbor izključil od nadaljnjih obravnav ali zaslišanj pred tem tribunalom. Odbor je odkril, da se je Armstrong obnašal "izvalno, zaničevalno in uporno."

Armstronga je pred par tedni izključil od zaslišanja Edward G. Smith, odborov načelnik preiskave antidelavske politike Weirton Steel Co., ker ni mogel več prenašati njegovih insultov in obstrukcij. Zaslišanje se vrši še nad 11 mesecev. Weirtonova "sekirna banda" (hatchet gang) je potem v Steubenville, O., inscenirala sovražne demonstracije proti delavskemu odboru in grozila s fizičnim nasiljem proti njegovim zastopnikom. Ker ni mogla do njih, je Smitha potem napravila v slamnatega moža in ga "linčala".

Po tem incidentu je delavski odbor premestil zaslišanje v Pittsburgh, kjer se obnovi 24. avgusta. Delavski odbor je odgovoril zaslišanju za toliko časa, da bo družba lahko najela drugega odvetnika — Armstrong je imel pet pomočnikov — in da se bo on lahko seznanil z zapisnikom, ki že obsega okrog 32,000 tipkanih strani.

Pred delavskim odborom se je arogantno obnašal tudi Armstrongov odvetnik Earl F. Reed. Smatra se, da bo Weirton Steel vzela priziv proti končnemu odloku delavskega odbora in da se bo v tem prizivu poslužila tudi izključitve svojega odvetnika Armstronga. Reed je med drugim argumentiral, da delavski odbor nima nobene pravice izključiti kakšnega odvetnika, ki brani obtoženca, od zaslišanja.

Obiralci hrush dobili večje plače

Bryte, Cal. — Na veliki Earlvi sadjarski farmi, katero lastuje vodja "openšpanske" zveze Associated Farmers, so delavci s tridnevno stavko dobili

Amerika poseduje 55% vsega zlata!

Trinajst milijard dolarjev v zlatu

Washington, D. C., 28. jul. — Federalna zakladnica Združenih držav ima danes 13 milijard dolarjev v zlatu v svoji posesti. To je 55 odstotkov ali več kot polovica vsega znanega denarnega zlata na svetu. Nikdar v zgodovini, odkar je zlato v veljavi, ni še nobena država na svetu imela toliko zlata kot danes Združene države.

Vsega znanega denarnega zlata na svetu je okrog 24 milijard dolarjev. Na vse ostale dele sveta torej odpade enajst milijard. Od te vsote ima Velika Britanija štiri milijarde in 100 milijonov dolarjev in Francija dve milijardi in 248 milijonov; koliko posedujejo ostale posamezne države, zlasti Sovjetska unija, ni znano, toda vse skupaj imajo manj kot pet milijard dolarjev.

Združene države so pridobile ta ogromen zaklad zlata v zadnjih šestih letih, odkar je Rooseveltova administracija v letu 1932 umaknila zlato podlago dolarju in dvignila ceno zlata na \$35 za unco. Od takrat je dobila v svojo posest vse denarno zlato v Združenih državah in ostale milijarde so prišle iz inozemstva.

Združene države imajo danes okrog šest milijard dolarjev v papirju v obtoku. To pomeni, da sta na vsak dolar v papirju do malega dva dolarja v zlatu.

Arabski verski vodja ustreljen v Palestini

Jeruzalem, 28. jul. — Neznan napadalec je večerj ustrelil arabskega mohamedanskega poglavarja v Akri, nakar je pobegnil. Ubiti vodja je bil šejk Evzil Abdul Hamid. Zidje v Akri so takoj pobegnili iz mesta, boječ se represalij. Umor verskega glavarja Arabcev je vsekakor v zvezi s splošnim terorjem, ki traja že tri tedne v Palestini.

Voditelji novinarske stavke oproščeni

Hollywood, Cal. — Trije voditelji časniarske stavke pri listu Hollywood News-Citizen — Philip M. Connelly, Morgan Hull in Roger Johnson — so bili oproščeni na sodišču. Aretirani so bili vsled razhajanja letakov. Zdaj so obtoženi kršenja injunkcije, ki prepoveduje tako zvano sekundarno piketiranje, to je piketiranje trgovin, ki oglašajo v listu.

Zvišanje plač od 25 do 30 centov na uro. Stavko je vodila United Cannary, Agricultural, Packinghouse & Allied Workers unija (CIO).

PREVEČ PŠENICE IN PREMALO KRUHA ZA LAČNE

Vlada ponuja farmerjem posojila, da obdrže cene

PŠENICA ZA KITAJSKO?

Washington. — (FP) — Vlada si zopet beli glavo, kaj naj stori z velikim pridelkom pšenice, katerega so letos pridelali ameriški farmerji. Je drugi največji pridelavec v zgodovini in se ceni na 967,412,000 bušljev. Poleg tega je v skladiščih ali žitnicah še 200 milijonov bušljev lanske pšenice.

Na drugi strani pa je znano, da v deželi tisočcem, ako ne milijonom primanjkuje kruha. Velika revščina in pomanjkanje je posebno v nekaterih mestih, kjer je relief na robu bankrota. Se ni dolgo, ko so listi poročali o velikem stradanju med reliefnimi klienti v Clevelandu in tudi v Chicagu, ko je zadnjič relief odpovedal. Solске avtoritete pa stalno, leto za letom ves čas križe poročajo o veliki podhranjenosti otrok, katerim primanjkuje kruha.

Svet je lahko postavljen na glavo, toda v Washingtonu si belijo glavo, kam bi s pšenico. Prav za prav si belijo glave, kako bi preprečili padec cen, da obvarujejo farmerje pred polumom.

V smislu novega poljedelakega zakona je zvezni poljedelaki tajnik Henry Wallace zadnje ponudil farmerjem vladno posojilo na pšenico, katero so pripravljeno držati od trga. Objavil je tudi lestvico teh posojil na različno kakovost pšenice. Povprečno je vlada pripravljena posoditi od 58 do 60 centov na bušeljsko shranjeno pšenico. Oni farmerji, ki bi obdržali pšenico doma, bi dobili 50c posojila na bušeljsko; ako bi jo pa poslali v žitnice, bi prejeli do 82c posojila za bušeljsko najboljšo kakovost.

Teh posojil so deležni le farmerji, ki so se podvrgli omejitvenemu programu, in sicer le tedaj, ako svoje kvote niso prekoračili za več kot pet odstotkov. Od njih bi plačevali po štiri odstotke obresti. Ta posojila bi trajala sedem mesecev za pšenico v žitnicah in do 31. maja 1939 za pšenico, ki bo shranjena doma na farmah.

Vlada išče tudi zunanji trg za pšenični previšek. Na prihodnji mednarodni pšenični konferenci v Londonu bo skušala dobiti svoj "normalni" trg v različnih deželah. Ako se ji to posreči, tedaj bo izvoz znašal precej več kot 100,000,000 bušljev pšenice, kolikor jo je bilo eksportirane v zadnjih 12 mesecih.

V vladnih krogih tudi govorijo, na kakšen način bi bilo mogoče poslati previšek pšenice na Kitajsko. Če bo prišlo do tega, bi bila vlada pripravljena subvencirati eksporterje. Ta korak bi imel tudi političen pomen.

Izgnani stavkarji se urnili v Westwood

Westwood, Cal. — Več sto izgnanih lesnih stavkarjev se je vrnilo v Westwood potem, ko so sklenili, da se vrnejo na delo. Pred par tedni so zastavali, ko je družba naznanila znižanje plač za 17.5%. Člani kompanijske unije, ki je zdaj dobila čarter od ADF, so jih potem napadli in sredi noči iztirili iz mesteca z njihovimi družinami v yred. Stavkarji so bili člani unije lesnih delavcev CIO. Zdaj so redukcije sprejeli s protestom in izjavili, da bodo nadaljevali s civilnimi tožbami proti okrajnim avtoritetam in kompanijskim unijam.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKEGA NARODNEGA

PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Narodna in Zdravstvena društva (Slovene National Benefit Society) in Canada \$2.00 na leto, \$2.50 na pol leta, \$1.50 na četrt leta; na Chicago in Cleveland \$1.50 na leto, \$2.00 na pol leta; na Los Angeles \$2.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Cleveland \$1.50 per year, foreign countries \$2.50 per year.

Čena objav po dogovoru.—Rokopisi dopisov in neopredeljenih članov ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (arhiv, poezija, drame, pesmi itd.) se vračajo poštom, če je priložila pošta.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts of communications and unsolicited articles will be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Nadvoj na vsak list s 10 centi
PROSVETA
2657-58 So. Lawrence Ave., Chicago, Illinois
MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Insullov konec

Konec Samuela Insulla, bivšega čikaškega finančnega carja, katerega je zadela kap v vozu podzemne železnice v Parizu, je bil prav tako dramatičen, kakor je bil konec njegovega finančnega imperija. V obeh primerih je bil konec abrupten in hrupen — kakor da se je nekaj naglo strmoglavilo iz velike višine prav na dno sveta in se razletelo na milijon koscev...

Insulla, imigrant iz Anglije, je vzel 50 let, da si je s tujim denarjem zgradil kolosalno finančno korporacijo s sto milijoni kapitala. Bil je tipičen vzgled človeka "who made good" — živ dokaz, da je Amerika res dežela priložnosti za vsakogar, ki "hoče delati." Insull je "delal", ampak drugače kot so delali milijoni ostalih imigrantov: milijoni imigrantov so ostali reveži in ko je prihrumela velika kriza leta 1929, niso imeli kaj izgubiti, Insull je pa med tem naredil milijone dolarjev, torej je "delal..."

Velika kriza — kronična bolezen kapitalizma, ki ga polagoma uničuje — je pokopala na tisoče ameriških kapitalistov. Padli so s strme višine prav na dno, kjer so začeli... (Oboževalci ameriške "priložnosti" nikdar ne omenijo tega zadnjega dejanja!) Zdi se pa, da je Samuel Insull padel najgloblje — pod dno. Prišel je v konflikt z zakoni in pobegnil iz Združenih držav. Ameriška vlada ga je lovila preko vse Evrope in ga ujela na Turškem, odkoder ga je privlekla nazaj v Chicago, kjer ga je federalna porota — oprostila vsake krivde.

Bila je največja ironija. Insull — nad katerim se je ameriški kapitalistični tisk jokal kot nad "mučenikom" — je bil oproščen na apel njegovega zagovornika, ki je dramatično izjavil, da stari Insull ni kriv, da so investitorji izgubili sto milijonov dolarjev, temveč je kriv — stari kapitalistični red, čigar glavna žrtev je bil Insull sam. Strašna je bila ta obtožba! Porotniki so to verjeli, oprostili so Insulla, obsodili pa so stari kapitalistični red!

Naša največja sreča bi bila, če bi mogli čim prej poročati, da je ameriški kapitalizem umrl — da ga je zadela kap, ko je skrivaje se motovili po podzemskih predorih!

Mogoče bomo doživeli ta veseli dan, da bomo lahko to poročali —

Trocki je kriv!

Zadnje tedne je v New Yorku izšla debela knjiga z naslovom "Not Guilty." Knjiga vsebuje poročilo znane Deweyjeve komisije za preiskavo glede obtožb proti Leonu Trockemu, bivšemu boljševiškimu mogotcu v Rusiji in zdaj begunu v Mehiki, ki ga je mogotec Stalin obdolžil, da je bil glavni vodja španske zarote v prid Hitlerju in japonskim militaristom.

Deweyjeva komisija, ki je zaslišala Trockega in vse mogoče priče, je dognala, da Trocki ni kriv zločinov, ki so mu jih podtikali oni, ki so pred svojo eksekucijo v Moskvi tako navdušeno pripovedovali o fašistični pionaži, umorih, zastrupljanju itd. Komisija poroča, da je definitivno ovrgla moskovske "izpovedi", na primer Holtzmanovo, ki je trdil, da se je sestel s Trockim v hotelu "Bristol" v Kopenhagenu, kjer ni tega hotela, dalje "izpoved" Pjotokova, ki je rekel, da je obiskal Trockega na Norveškem v letalu, katerega ni bilo nikdar na Norveškem.

Kolikor se tiče krivde ali nekrivde Trockega z ozirom na moskovske "izpovedi", je to za nas postranskega pomena. Trocki je lahko nedolžen glede teh stvari, kakor pravi Deweyjeva komisija, lahko pa ni. Natančno pojasnilo glede tega bo dala bodočnost.

Ampak Leon Trocki je kljub temu kriv. Trocki je kriv z Leninom in ostalimi ekstremisti vred, da je bila poštena revolucija ruskega ljudstva spremenjena v največjo perverzno zgodovino; Trocki je pomagal, da se je manjšina ekstremistov polastila vodstva revolucije proti carizmu in s silo orožja strmoglavila prvi poskus ruske demokratične republike; Trocki je pomagal upeljati jakobinsko diktaturo, to je totalitarno vlado manjšinske stranke nad vsemi ostalimi revolucionarnimi strankami; Trocki je pomagal s silo razgnati prvo rusko demokratično izvoljeno ustavodajno skupščino in Trocki nosi odgovornost z drugimi vred za masni teror, masne eksekucije in krvavo zatiranje vsake demokratične opozicije v Rusiji. Trocki ne bo nikdar opran te krivde pred zgodovino!

Glasovi iz naselbin

Glas iz države solčnih rož

Mulberry, Kans. — Kako se imamo v deželi solčnih rož, bo morda zanimalo marsikoga, zlasti pa bivše Kansascane. Kar se tiče dela po rovin in drugod, se dela le s polovičnim časom, tako da se za silo napravi za sol in poper, popra pa itak ni treba dosti.

Kmetje so svoje žito že poželi, omlatili in pospravili, sedaj pa se bodo lotili sena: Letos bo dosti sena, ker je bilo dosti dežja, brez dežja pa ga ne bi bilo. Mnogi farmarji spravljajo tudi že krompir, ki je letos obilno obrodil, bojimo pa se, da se bi v zemlji vnel v tej kansaški vročini.

Oni dan sem nekaj krpal, kolikor mi moči dopuščajo. Zadnjo soboto večer pa se me je spomnil naš "bejbi" in je rekel: "Pa in Ma, pojdiva, vaju bom peljal malo na izprehod, kajti danes je vajino slavo 25 letnice." V to sem seveda rad pristal, in to še z večjim veseljem, ker je rekel, da je dobil "pejdo" in da bo nakaznico izpolnil. No, sem si mislil, morda pa bom dobil kakšen sladoled.

Po par urni vožnji sem se že precej utrudil, pa sem našega "bejbi" vprašal, če bi obrnil nazaj, ker bi rad šel počivat. Okej, je dejal naš "bejbi", obnem pa dostavil, da ne ve, če ne bo še prevroče v sobi. Well, človeka se vedno drži kakšna smola, najbolj pa se me drži letos.

Cim smo se vrnili domov, sem videl, da je na dvorišču polno avtov, nakar sem se ozrl okrog, pa sem videl, da sem bil pošteno potegjen. Kajti od vseh strani je zaorl glas "Živijo našega Jakoba god!" Bila je udeležba, da sem se resnično začudil, odkod vse to. V sobi, v sredi te skupine ljudi, je bila pa miza do vrha obložena z raznimi dobrotami, zraven pa je bil nastavljen priprazen sodček. Ako to ni bilo presenečenje zame in za mojo boljšo polovico, v resnici ne vem kaj bi bilo.

Po kratkem okrepčilu pa mi pravi žena: "Hej, ti stari, pojdi, greva še midva plesat, da ti tiste tvoje stare kosti malo razgibljem!" Privolil sem, dasi ne rad. Res sem se podal na plesišče, pa sem imel spet prokleto smolo. Komaj sem se zasukal, me po grabi tucat krepkih rok — in znašel sem se pod stropom. Prosil sem jih kajpak, naj me pustijo dol, s pripombo, da rajši plesam po podu nego pod stropom.

Po teh ceremonijah sem se lepo izmuznil na vrt pod hrusko, misleč si: "Sedaj pa sami norite kolikor vam je drago!" Pa sem se spet pošteno zmotil, spet sem imel smolo. Komaj sem se udobno zleknil, pa pride mrs. Bratkovič in mi reče: "Ti, fant, nočoj nam pa ne boš ušel izpred oči, ne!" In tako sem moral spet nazaj na zabavo. Tako je šlo naprej in noč bi bilo treba potegniti. Udeležba je bila taka, da tako velike nisem pričakoval. Ne morem navesti vseh imen, kajti lista bi bila predolga in morda bi katero pomotoma izpustil, zato se najkrajše zahvaljujem vsem skupaj in za vse. Upam, da nisem nikogar žalil. Tega dogodka pa ne bom nikdar pozabil. Nisem mislil, da bom na ta način veselo presenečen, zakar se zahvaljujem vsem.

Jacob Baloh.

Naš dnevni obiskovalec

Pueblo, Colo. — Vsak dan, ko pride čas obiska pismonoske, ga z veseljem sprejemem, ker mi da v roko našo priljubljeno Prosveto, ki jo z veseljem vselej prečitam od začetka do konca. Pa če mi je po volji ali ne, kljub temu odobravam Prosveto in niti enkrat je nisem črtil, da je kaj napakega pisala. Ako kdo napada našo organizacijo SNPJ in izvrševalni odsek odbije napade, je to seveda pravilno in potrebno. Kdor napada našo SNPJ, napada naše člane, ki smo se potrudili, da smo ustanovili a težko muko naše podporno podjetje SNPJ leta 1904.

Večkrat čitam v Prosveti od strani nezavednežev in komunističnih prijateljev, ki bi jednoto najrajši uničili, ali pa se bi radi polastili tistih njenih sedem milijončkov.

Veselo se oddahnem, ko čitam

dopise Barbiča, Jurce, Vidmarja in par tucat drugih. Živeli vsi skupaj še mnogo let! Neustrašeno odbijajte napade in pobijajte kar je napakega v naši sredi!

Kar se tiče članstva pri našem društvu Orel št. 21 SNPJ, smo si šli vselej na roko drug drugemu, kakor eden; četudi se včasih malo pokaramo, se pa spet pobotamo brez zunanje sodnika.

Blaž Kirn, 21.

O izpodirivanju delavcev

St. Louis, Mo. — Kako farmarski fantje izpodirjajo mestne industrijske delavce tukaj v St. Louisu, se vidi iz tega, da se mestni očetje nič ne zmenijo, koliko zunanjih ljudi pride v mesto za delom. No, seveda, mesta pa tudi menda ne morejo obkoliti s plotom niti mestni očanci.

Mestni župan je glavni prekupevalec zemljišč in lastnik velikega števila stanovanjskih hiš, zato mu je pač vseeno odkod pride, četudi iz Afrike, le da plača najemnino, pa je vse okej. Kadar pa so mestne volitve, takrat pa seveda pošljejo svojega agenta okrog svojih najemnikov ukazovat, kaj in koga morajo voliti. Je pa tudi velik prijatelj črnec. Črnca ni težko priti na religiozno listo ali pa dobiti delo pri WPA. Ako zamorec zgubi delo v industriji ali če je začasno odslovljen, je naslednji dan že v religiozni uradu in seveda dobi kar prosi.

Tudi v St. Louisu imamo dokaj gnilo mestno postavo. Lokalni list Star and Times je že veliko gnilega razgalil, kaj vse se počne v mestni hiši. Pisal bi več o tem, a ni vredno v tej vročini. Kapitalistična družba je preveč gnila — le da imajo svoje rejne trebuške polne, vse drugo jim je deveta briga.

Velika družba Century Electric Co. je lani podpisala pogodbo, ni je pa podpisala unija. Pri tej družbi gara čez 1400 delavcev. Ta družba lastuje veliko moderno livarno, v kateri sem tudi jaz garal čez sedem let. V livarni so začeli najemati mlade farmarske fante. Delo so dobili trije bratje, ki lastujejo nad 280 akrov najboljšje zemlje v bližini tega mesta. Ti so največji priliznjenci in petolizniki bossov. Garajo na vse kriplje, le da naredijo čez mero, da se pohvalijo pred bossum: danes sem toliko naredil, jutri bom skušal pa malo več narediti. Seveda, boss jih pohvali in potrapija po rami, kakor potrapijaš pohlevnega kučka. S tem kompanija trga plačo in priganja druge delavce. Dotični dobi \$7.50, pa četudi naredi sam "škrep."

Tako sem jaz zgubil delo — radi tistih treh farmarjev. Livarna obratuje po 3 dni na teden. Dne 11. julija smo delali. Mene je boss dal na najslabše mesto ali delo zato, ker nisem petoliznik. Naslednji dan se ni delalo — moje delo je moralo iti. Vprašam bossa po končanem delu, kaj bo jutri. Rekel je, da se ne dela, naj ostanem doma. Jaz sem že vedel, da bo farmar na mojem mestu. Ko pridem spet na delo, je bilo moje delo domalega že končano. Seveda sem bil užaljen. Ko je prišel k meni boss, sem ga vprašal, zakaj je dal moje mesto drugemu, kajti jaz zelo

potrebujem zaslužka in da je že trikrat z menoj tako naredil. Odvrnil je, da je imel prejšnji dan najboljšega modlerja (livarja), nakar sem ga opozoril, če je videl, koliko "škrep" je naredil. Toda boss se je potegnil zanj, češ da to ni bila njegova krivda, ker je delal na konveju. Do stavim, da sem pač videl, ker je on vsak dan največ "škrep" naredil. Zmignil je z ramami in odšel naravnost v pisarno — mene zatožit.

Nič hudega sluteč, sem se naslednji dan pripravil in začel delati na svojem mestu. Komaj sem delal petnajst minut, že pride boss in mi lepo na uho pove, naj si poiščem drugo delo, ker me več ne potrebujejo. Vprašal sem ga za vzrok, zakaj, saj tukaj delam že 7 let in se nisem še nikdar nič pritožil. Nato mi je razkladal, da sem več izdelkov na karto zapisal kot sem jih naredil. Potrdil sem, da sem jih v resnici deset več pomotoma zapisal, ker se mi je vse zamešalo vsled večkratnega zalivanja. Seveda ni nič pomagalo, nakar sem se zahvalil in odšel s trebuhom za kruhom.

Pravi vzrok odslovitve je bila pritožba. Pogledal sem še tiste delavce, radi katerega sem bil odslovljen, ki se mi je smejal in gledal kot vrag iz vrča. Kar se tiče CIO, v tisti tovarni ne pomeni nič.

To sem napisal drugim v sva-rilo, da se ogibljuje garjevalov človeške družbe, kajti taki garjevi, kar slajšo, takoj bossum na nos neso, povrh pa še celo kopico laži. Čas je že, da se bi akordno delo odpravilo, kajti te vrste delo je v korist le kapitalistom, ne delavcem. Tudi to bi delavci lahko odpravili. Kako? Pri volitvah! Akordno delo povzroča največjo brezposelnost.

Kar se tiče splošnih delavskih razmer, so tudi tukaj od muh. Čim kompanija dobi malo naročila, hoče vse v enem dnevu izvršiti, le da si prihrani stroške.

Ciril Medved, 107.

Se o zadrudništvu

Milwaukee, Wis. — Zelo čudno se mi zdi, kaj je vzrok, da se milwauski Slovenci nočejo zavzeti za idejo zadrudne prodajalne, da se bi pričeli zanimati za ustanovitev zadrudnega podjetja. Gotovo je, da bi bilo tako podjetje velike koristi nam samim.

Mnogokrat smo že slišali in čitali, da bi z zadrudništvom zdajli največjo rano onim spekulantom, ki danes navijajo čes življenjskim potrebščinam. Res, da so danes za delavca in kmeta slabi časi, posebno pa za delavca, ki nima dela ne zaslužka, živeti pa se mora. Kljub temu gredo cene življenjskim potrebščinam vedno navzgor, toda od teh visokih cen nima kmet, ki jih producira, nobene koristi, temveč imajo koristi le omenjeni spekulanti. Ako primerjamo življenjskim potrebščinam sedanjno vrednost dolarja, vidimo, da ni vredni niti 40c. Ako pa se bi delavci skupaj vzeli in pričeli z zadrudno trgovino, se bi tem razmeram pomagalo — pomagalo se bi nam in kmetom, ker bi kupovali od kmetov produkte, brez katerih ne more nihče živeti. Kupovali bi pridelke direktno od kmetov. Denar, ki ga sedaj pošljejo od prekupevanja živili tisti spekulanti, bi ostal pri delavcih in kmetih, kar bi pomagalo,

A. F. Whitney, predsednik bratovštine železniških spremnikov.

da se bi vsaj onemu denarju, kolikor ga bi mi imeli pred seboj v prometu, vrednost dvignila na normalno stopnjo.

V mojem zadnjem dopisu, ki se je tikal te nadvse prekoristne ideje, sem omenil tudi tole: Vsi tisti, ki ste za ustanovitev zadrudne prodajalne, pridite na moj dom, da vpisete svoje ime in naslov in kadar bo dovolj vpisanih, bi sklicali skupen sestanek, na katerem se bi določila meja delnicam, nakar bi tisti denar od delnic vložili v banko in pričeli z zadrudno prodajalno. Od takrat je preteklo že precej časa, vpisalo pa se jih je komaj 15. Iz tega se razvidi, da so delavci zadovoljni s tem, kar imajo sedaj.

Joseph Ule.

Opisi številnih obiskov

Elizabeth, N. J. — Na dnevnem redu v dopisih so številni opisi obiskov in posetov v vseh krajeh, dopisi o posetih v daljnih in bližnjih mestih in državah. Ljudje se obiskujejo po dolgih letih posledica, pa se razveselijo ob zopetnem svidenju. Gl. tajnik opisuje svoje potovanje na zapad in lepo se čitajo opisi raznih zanimivosti, katere mnogim niso znane.

Za 22. maja je bil potom Prosvete sklican shod SNPJ v Buttu, Montana, in od daleč so prišli člani društev SNPJ ter se udeležili slavlja in shoda. V duhu mi je pred oči stopilo društvo št. 143 SNPJ v East Heleni, Montana, katerega članica sem nekoč bila, namreč v letih 1914 in 1915, nakar sem se preselila in prestopila k društvu 107 SNPJ v St. Louisu, Missouri. Vsi deli tega me vselej zanimajo poročila v Prosveti iz znanih mi slovenskih naselbin, ker me vsakokrat misli ponekose med tamkajšnje rojake.

Dne 4. julija so nas obiskali naši domačini iz Clevelanda, družina Johna Judniča, ki se je mudila pri svoji hčeri v Karnyju, N. J. Obenem so prišli tudi k nam. Celih 26 let se nismo videli. John Judnič in njegova žena sta doma iz ene vasi, iz Stranske vasi pri Semiču. Njihov obisk nas je zelo razveselil, saj se le redkokdaj prigodi, da vidimo naše ožje rojake iz semiške okolice v državi New Jersey. Ana Judnič je veselo narave, kakor je bila pred leti v stari domovini. Vprašala me je, če je tam čisto tista nova stavba slovenske cerkev, pa sem ji povedala, da ni, saj pa nas je v tem kraju le malo Slovencev, pa še ti so raztreseni naseljeni. Rekla je, da se ji zdi čudno, kajti v Clevelandu v slovenski naselbini drugega ne slišiš kot le slovensko.

Res, Judničevi otroci govorijo lepo slovensko, ker so pohajali slovenske šole v Clevelandu, kjer vozi s "štrickaro" Frank Barbič. Tudi o Barbiču smo se v šali razgovarjali, da je pisal v Prosveti, če ni cerkev sv. Vida polna ljudi, da je Barbič kriv, kajti njemu obesijo na hrbet vsako krivdo, tudi če si pes tace zlomi. Barbiča pa ne sovražijo vsi niti okrog tiste cerkve, kakor smo slišali, kajti tudi v tisti okolici ga nekateri "lajkajo."

Judničevim se lepo zahvaljujemo za obisk in želimo, da spet pridejo, ker imajo lep nov avto. Pri nas je lepa ravnila in se lepo vozi z avtom, je lep razgled in samo 20 minut vožnje v New York City, kjer se bo prihodnje leto vršila velika svetovna razstava.

A. Pasarič, 540.

Pogovor s temi in onimi

Ivan Molek

VEČINE IN MANJSINE V DEMOKRACIJI

Pritožba dopisnika Prosvete, da manjšina ne sprejeti sklepa večine, ne postopa kratično, je lahko upravičena ali pa ni. V krat se je že zgodilo, da je manjšina, ki vodstvo na svoji strani, prej poskrbela, da bila nasprotna večina odstranjena, nakar manjšina postala večina. Na površju je izgledalo demokratično, toda v resnici je demokracija grdo izigrana.

Vzemimo nekatere unije, ki imajo leta leta ene in iste "močne" voditelje. Kako voditelji vzdržujejo na krmilu? Z demokracijo večino? Nikakor ne. S teroristično šino, katere skrbi, da večina članstva sploh ne seje.

V drugih primerih se dogaja, da večina demokratičen način odobri nekaj, s čimer manjšina ne strinja. Manjšina misli, da bila večina premalo poučena o stvari in da glasovala za stvar prej s srcem kot z razumom. Manjšina se lahko moti ali pa ima prav. Pak manjšina ima tudi svoje pravice v demokratični deželi ali demokratični organizaciji.

Manjšina se mora pokoriti večini, njena vica pa je, da stvarno in dostojno kritični vsak sklep, s katerim se ne strinja; z drug besedami: manjšina ima pravico, da prepove večino o njeni zmoti. To je ena pravica manjšine. Druga pravica pa je, da — zapusti želo ali organizacijo, če spozna, da je vsak daljnji konflikt z večino brez koristi.

Kdor misli, da ni demokratično, če se kdo strani, je v protislovju s samim seboj, tudi on ne bi ostal tam, kjer večina ne tole manjšine — kjer na primer on ne bi bil riran.

BESEDA ALI DVE O RESNOSTI

Človek, skupina ljudi ali list je resen, postavi neke smernice, katerih se potem dosledno. Ako človek ali list pravi, da ne načelo je demokracija pa skuša, čeprav rektno, delati štafazo onim, katerim je demokracija le krinka za diktaturo, tedaj tak človek ali list ne dela resno.

Kolona "Pasja logika" je bila jako instrument, naperjen zoper — neresne ljudi. Neresnost lahko naslikamo tudi na ta način, da jo direktno fotografiramo. In če je včas trebno nagnati nagajive vrabce, je all right, če poveš, kako bedasti čivkači in živčarji so.

London narašča

Londonski mestni magistrat je izdal obliko, ki pripoveduje o čudežih Londona, govem pristanišču, njegovi trgovini ter o brij in slabih lastnostih njegovih prebivalcev. V tej knjigi stoji tudi znamenito število donskega prebivalstva, ki znaša po zadnjem štetju 8.233.842 oseb.

Vsak dan se v Londonu poroči 120 parov, leto se rodi 56 tisoč otrok, umre pa povprečno 51 tisoč prebivalcev. Vsak dan imajo v anški prestolnici povprečno po tri ure v 12 minut sonca, poleg tega pa so ugotovili vren slovi v letu 187 deževnih in meglenih dni. Tisoč Londončanov se v letu dni tako na dnu jih privedejo na policijsko stražnico. Londonke ceste merijo v dolžino 2325 milj — liko znaša razdalja med Londonom in N. Funlandijo. Vzdrževanje vsakega km c stane 7250 dolarjev. Od tega porabijo za ščenje 2000, za popravila 4000, za razsvetlavo pa 1250 dolarjev na km. V cestnem prom pogine letno 57 tisoč oseb.

Nepotrební naočniki

Temnobarvni naočniki zoper sonce so zelo priljubljeni in to čedalje bolj. Celodnevih brez sonca srečujemo ljudi s takimi naočniki.

Z zdravniškega vidika je treba k temu pridati, da gre za razvado, ki ni brez nevarnosti. Ultravijolični žarki sicer lahko kvarijo vajo na očesno tkivo, vendar pa se dogajajo običajno le tam, kjer je sončna svetloba še seboj huda, n. pr. v visokem gorovju in ob dovh. V splošnem pa je sončna svetloba dražilo in zato tudi neškodljivo.

Zaščitni naočniki nam ne zmanjšujejo razgleda, temveč povzročajo tudi naraščajočo občutljivost oči za svetlobo, tako da so nam daljši rabi potrebni čedalje temnejši naočniki. V primerih vnetja v veznem tkivu in v mnic oči so takšni naočniki seveda potrebni, toda ljudje z zdravimi očmi bi se jih morali izogibati kolikor mogoče, da ne bodo utrajne okvare vida.

Pred dvajsetimi leti

(Iz Prosvete z dne 29. julija 1918)

Domače vesti. Dopis iz Elyja, Minn. opis shod SRZ, na katerem je Matija Pogorelec galil R. Trošta, kako mu je nagajal med pvanjem po Coloradu.

Delavske vesti. V New Yorku je zastavilo 4000 delavcev v papirnicah.

Svetovna vojna. Nemška armada ob Ma se je izvila iz klješč in zbežala pet milj proti Vesli.

Sovjetska Rusija. Uporniške čete ukraskih kmetov zelo nagajajo Nemcem.

Španski vojaki pomagajo pri žetvi v baskejskem sektorju.

Slovenska Narodna Podporna Jedinota

2657-59 So. Lawndale Ave. Chicago, Ill.

GLAVNI ODBOR

IZVRŠEVALNI ODBOR:

Vincent Cankar, predsednik.....	3627 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
F. A. Vidler, gl. tajnik.....	3627 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
Lawrence Grudinski, gospod. tajnik.....	3627 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
Johan Vugrich, gl. blagajnik.....	3627 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
Viljo Godina, upravitelj glavnih.....	3627 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
Johan Malek, upravitelj glavnih.....	3627 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois

PODPREDSEDNIKI:

Andrej Vidrieh, prvi podpredsednik.....	600 Russell Ave., Johnstown, Pa.
Frank Balica, drugi podpredsednik.....	825 S. 15th St., Milwaukee, Wis.
Johan Podber, Jr., prvi distriktni podpredsednik.....	Box 157, Strabala, Pa.
Camillus Zarnick, drugi distriktni podpredsednik.....	4882 W. 50th St., Cleveland, Ohio
Johan Klansky, tretji distriktni podpredsednik.....	614 Todd St., Leola, Ill.
Edward Tomala, četrti distriktni podpredsednik.....	Box 634, Walsenburg, Colo.

GOSPODARSKI ODBOR:

Math Petrovich, predsednik.....	352 E. 151st St., Cleveland, Ohio
Vincent Cankar.....	3627 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
F. A. Vidler.....	3627 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
Johan Vugrich.....	3627 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
Johan Otep.....	321 S. Prospect Ave., Clarendon Hills, Ill.
Domink J. Letrich.....	1337 S. Trumbull Ave., Chicago, Ill.
Josiah Zupan.....	1490 S. Lombard Ave., Berwyn, Ill.

POROČNI ODBOR:

Johan Gorick, predsednik.....	414 W. War St., Springfield, Ill.
Frank Barlich.....	13511 Mushka Ave., Cleveland, Ohio
Arten Sulzer.....	Box 37, Arma, Kansas
Frank Vranicki.....	315 Toner St., Luzerna, Pa.
Johan Trdel.....	Box 237, Strabala, Pa.

NABOBRNI ODBOR:

Frank Eatta, predsednik.....	3301 E. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
Frank Malgor.....	32 Westlax Ave., Peru, Illinois
Wiles Medvachek.....	14289 Arvado Ave., Cleveland, Ohio

Moja turneja v interesu SNPJ po zapadu

Piše gl. tajnik F. A. Vidler

(Nadaljevanje in konec.)

Zvečer pred odhodom smo še imeli ožji sestanek z odborniki društva št. 10, na katerem smo rešili nekaj važnejših vprašanj, tikajočih se članov v sedanjí depresiji, v vsestransko zadovoljstvo.

Končno je prišel čas odhoda in poslovitve od gostoljubnih članov, prijateljev, znancev ter rojakov v Rock Springau, kakor tudi od prijazne Keržianikove družine, kateri se prav iskreno zahvaljujeba za potrežbo in naklonjenost. Vsem članom in članicam v Rock Springau in ostalim rojakom se lepo zahvalim za gostoljubnost, katero ste nama obema izkazali v času najinega bivanja med vami. Prejmite pozdrave!

Kakor mi je bilo težko, ko sem zapuščal VAS, člane in članice po raznih mestih in naselbinah, koder so se vršili shodi, tako težko sem zapuščal tudi Rock Springau, toda upajmo, da se še kje in kdaj zopet vidimo. Vaša prijaznost in naklonjenost mi ostane kot prijeten spomin na turnejo v interesu SNPJ!

Potovanje iz Rock Springau po Lincoln Highway proti Cheyenu po visokih planjavah države Wyoming je bilo prijetno in ob tej poti sem naletel na zanimivost, ki zasluži, da jo omenim. Na planjavi, 28 milj zapadno od mesta Cheyena, raste na živi skali že 76 let drevesce, ki je posebno ohranjeno. Okrog drevesca stoji železna ograja in tudi skala je povezana z močnim železnim obročem, da ne razpade. Zanimivi so bili razgledi tudi s te poti proti domu, toda še lepši spomini na zbrano občinstvo na naših priredbah po deželi.

V državi Nebraska, po kateri sva se sedaj vračala in ravno tako v Iowa, so bile velike naravne izpremembe, to je po polju. Vse je bilo v zelenju in cvetju. Polja imenovanih dveh držav izgledajo bogata in obetajo izredno leto, če je ne pokvari deževje, katerega je letos čez mero v teh krajih.

V splošnem naj omenim, da človek na tako dolgem potovanju opazi marsikaj zanimivega, kot moderniziranje mest, hiš, cest itd., toda ulične železnice nikjer ne kažejo kakšne izboljšave in večina vse, kar jih je še na ulicah, spadajo v muzeje. Prej sem mislil, da je Chicago najzanimivejše mesto v tem oziru, toda prepričal sem se, da je na prvem mestu in takih "kar", kot jih je nekaj na ulicah v Chicago, ne vidite nikjer. Dobček, dobiček in dobiček, to je prvo in najvažnejše vprašanje za družbe pouličnih železnic. Za varnost in komfort pasažirjev se malo ali nič ne brigajo.

Moderni avtomobil čim dalj bolj izpodriva pasažirske vlake — četudi so na nekaterih progah hitri v vožnji in modernizirani, v kar jih je prišli avtomobili, katerih ne vidite več

no potovanje, na katerega nisem začeloma računal, posebno še glede vremena, ki je samo štirikrat deževalo v tolki meri, da je vredno omenjati, drugače pa je bilo domalega vedno solnčno. Vrnil sem se brez najmanjše neareče, imel nisem nobene sitnosti ali popravila na avtomobilu, čeravno sem prevozil precejšnjo daljavo 7921 milj, kar je veliko pripisovati dobrim cestam po U.S.A.

Mnogo bi se še dalo napisati, mnogo poročati in omenjati o shodih, članih, krajih itd., toda večeri za pisanje so vroči v teh časih in kdor je na stolu ves dan, potem pa še zvečer do devete ali desete ure, mi bo to potrdil. Da se ne bi moglo kateri čutili užaljenega, če nisem slučajno omenil njegovega ali njenega imena naj pripomnim, da tega nisem napravil namenoma. Upošteva naj se, da si je tisočim članom lahko zapomniti eno ime, veliko težje pa je — v tako kratkem času — enemu članu zapomniti si imena stotin članov.

Da bi bil ta potopis popolnejši, mi je do itega precej pripomogla žena, ki je spotoma delala gotove beleške, katerih meni ni bilo mogoče valed vožnje avtomobila, zakar zasluži priznanje.

Se enkrat se oba iskreno zahvaliva članstvu naše dične Slovenske narodne podporne jednote po zapadu za vso potrežbo in gostoljubnost, kakor tudi za prijaznost, ki so jo nama izkazali, kar nama ostane v trajnem in prijetnem spominu.

Iskreno se zahvalim tudi vsem onim članom in naročnikom Prosvete, ki so mi poslali pismeno priznanje ali ustmeno izreklj itega za pisanje o moji turneji, iz česar sklepam, da so čitatelji zadovoljni, kar mi je v največje zadoščanje.

Končno: Poslan sem bil med vas, bratje in sestre Slovenske narodne podporne jednote, po zapadu ob času, ko organizacija, katero ste ustanovili in gradili obhaja 25-letnico obstanka mladinskega oddelka, kateri je nje na in naša bodočnost. V preteklih šestih mesecih je članstvo dejansko pokazalo, da mu je pr arcu ta jednota, ta delavska ustanova, katera resnično služi interesom svojega članstva in delavskim interesom vobče. Zato prosim in priporočam članstvu delajmo za to jednoto vsi, pospešimo nje procvit in napredek kjerkoli je mogoče. Kličem vam naj ta turneja pozivi med nam pravo bratstvo in prijateljsko vez, kakor tudi razredno zavedno delavsko solidarnost!

SLOVENSKA NARODNA PODPORNJA JEDNOTA

izdaja svoje publikacije in posebno list Prosveta za korist, ter potrebno agitacijo svojih družtev in članstva in za propagando svojih idej. Nikakor

Vesela pisarija

France Perizon

— Kaj napraviti? — sprašuje Kropec. — Če odprem denarnico, potem se jih sploh ne odrižava. —

Otroci se oprijemljejo voza, vlečejo konje za uze, nekateri se popno že na sode: — Dajte, gospod, dajte krajcar, kruha, čiki!

Zivžav krog voza, da imajo konji komaj še prostora pred seboj.

— Veš kaj? — šine v glavo Lenčku rešilna misel, — odpravi kovčeg in izvleci revolver, previdno, tako samo za strah! Saj mora biti takoj na vrhu! —

Na otroke pa vpije: — Umaknite se, da vas ne povozim! Saj vidite, da imamo prazne sode! Hejohij! —

Cigančki ne odnehajo. Nadlegovanje in trušč vedno večji. Od šotorov se že bližajo ciganke, od konj tudi cigani.

— Tak daj no hitro! Odpravi, izvleci revolver! —

Kropec, močno blede, odpira, odpira. Na vrhu je zložen petelin, rmeno pečen, razsekan v kose, ob strani zlato pečen šartelj, razrezan v kose, poln rozin. Kropec premetava. Najde dalje dva šopa cigar, dve steklenici brinjevca, potem perilo.

Otroci vidijo brskanje po kovčegu, nekateri celo vsebino, večji opazijo zbežnost voznikov; moledevanje postaja še bolj cigansko.

Lenček poganja in se razburja:

— Ali res ni revolverja notri? O, ti prokleta baba! Pa sem še dejal: položi ga čisto na vrh! —

Ozira se za prvim vozom; Komparic je daleč naprej. Bliža se že zadnjemu ovinku. Ozre se nazaj: za otroci teko že ciganke in odrasli cigani.

— Ljubi Bog, kaj pa zdaj? Gotovo nas napadejo! —

— Gospod, gospod, dajte prosim! —

— Vsi, Kropec, petelinove kose, zalučaj daleč, da jih zmotimo! —

Kropec vrže. Kos za kosom. Otroci se zgrabitjo med seboj. So pa brž pri kraju in spet pri teko:

— Gospod! Gospod, dajte! —

Kropec loml in meče šartelj. Ko je s šartljem pri kraju, meče cigare. Cigančki se tepo, drve za vrženimi predmeti, ali so takoj spet pri vozu.

Kropec vrže še obe steklenici na trato, v kovčegu ostane le perilo.

— O, ti moj ljubi bog! Poglej no pod perilo na dno! —

Kropec razmeče perilo; na dno pa je položen čep v širino ogromen konjski revolver na bobenčak.

— Vidil, to je ženska glava! —

Lenčku je vroče. Težke znojne kaplje mu stoke na čelu.

— Ali se kaj bojiš? —

— Zda ne več, ko imava orožje, — pravi Kropec in ves drgeta. Lenček bije po konjih, z bitem in vajeti. Tedaj vzdigne Kropec revolver in kriči. Maha po zraku. Strah ga je, kaj če res poči!

Lenček nima korajše, da bi se ozrl.

— Kaj je? Kako je za nama? —

Kropec se ozre nazaj:

— Nič ni huđega, zadaj ostajajo in zijala nam kačejo.

— Čast bodi bogu! —

Na oni strani struge Krke, na beli, gladki cesti sta še le pri sapi:

— Vidil, da je dala revolver na vrh, pa bi zdaj le jedla petelina, šartelj in cigare bi kadila.

— Čudno je to; česa vse ženske ne napravijo! —

Ko se od prestanega strahu dobrodu odpočija, ko se apetit vse bolj živo oglašja, ko se spomni na lepo pečeno petelina, na rumeni šartelj, na lepo dišeče cigare in zdravilni brinjevec, začne Lenček z večjim preudarkom:

— Prav za prav pa je vsega tega kriv ta prokleti revolver. Da ga nisva vzela s seboj, ne bi odpirala kovčega in če ne bi odpirala kov-

čega pred cigani, bi zdaj sama vse pojedla, tako pa —

Oba zavzdihneta.

SESTA DOMAČA

O častihlepnosti mislijo mnogi, da je jako koristna in človeštvu potrebna. Da je največja gonilna sila poleg lakomnosti in da brez nje ne bilo mnogo tega, a čimer se narodi bahajo. Jaz sem skeptik. Takim trditvam toliko verjamem, kolikor državni statistiki, strankarski pohvali in nekrologom. Preveč dokazov hranim nabranih, da so častihlepnosti ljudje po največkrat sebi in drugim samo v napotje.

Pred več ko štiridesetimi leti ustanavljam v Laščah gasilno društvo. To ni majhna reč. Težje, nego organizirati državo. Treba ljudi in denarja. Obojega dosti. Prav za prav kakor pri državi. Le da morajo pri društvu vsi ubogati, pri državi pa, kakor nas zgledi uče — samo, kdor hoče.

Nabiramo člane in denar. Lovimo, nagovarjamo, obetamo. Obljubljamo koristi, zagotavljam užitek. Stežka gre, gre pa le. Pri tem tako, pri onem spet drugače.

Jurjev Anzek je lep dečko. Visok, krepak; odslužen vojak. Pri sedemnajstem kopolu. Na vsaki strani pod vratom po dve zvezdi, bele rokavice, rumene porte pa pri bajonetu. — Ej, da bi znal nemško, ne bi se vračal v Lašče, — pravi in zdihne.

— Kaj ne, Anzek, ti gotovo pristopiš? Kar rojen si za to! Vsega te je samo vojaško vprašanje! Še druge boš učil! K plezalcem te zapišemo. To je najboljši oddelek! Sami izbrani fantje! —

— Ja, že! Samo če bom kaj višjega! Da ne bodo pa spet samo Kropčevi v ospredju! Ali pa ne bodo morda celo taki, ki še vojaške suknje ne poznajo in se premikajo kakor štori!

To nas močno zaskrbi. Kajti če bodo povsod pogoji, potem so kali bodočih razprtij že tu.

— Naredimo vse, kar je v naši moči. Toda saj veš: volitve odločajo. Mi smo vsi zate in to je glavno! —

Na ustanovni skupščini pa ni tako, kakor želi Jurjev Anzek. Poveljnik plezalcov postane vaški trgovec, namestnik Kropčev; Anzek pa ostane brez šarže.

— Kaj, jaz zadnji?! —

Udari po mizi, izstopi iz društva in gre v Ameriko. Morda samo zato, morda iz drugih vzrokov; treba se zamisliti v tedanjo modo?

Cleveland se v tistih letih čudovito širi. Velja za največjo slovensko naselbino v Ameriki. Vzhodni del okrog St. Claire Streeta in Superior Ave. je že kar razdeljen v žužemberk, Ribnico, Vrhniko in podobna imena. Med seboj poznajo Slovenci te dele mesta samo po domačih nazivih. Društva rastejo; po potrebi in brez potrebe. Kar spro se na seji in drugi dan so iz enega tri društva.

Najmočnejše društvo je ob prihodu Jurjevega Anzka v Clevelandu Kranjsko-slovensko, podporno in viteško društvo av. Kozme in Damijana. Člani nosijo lepe uniforme, čelade in avetle sablje. Na zastavi imajo oba svetnika na konju. Društvo daje poleg lepih parad podporo za primer bolezni in smrti in oskrbi pogreb. Prireja seje in zabave, kar ni daleč prvo od drugega. Ves čas stoji na čelu društva Mr. Tony. Modro, mojstrsko, državniško. Ponašava spore, tolaži, vodi v redu knjige, izvršuje natančno seje sklepe, nadzira blagajnika in denar. Zato je vedno vse v najlepšem redu.

Leto za letom. Člani ga imajo radi. Društvo ima ugled in dobro ime. Zato ga vsako leto ponovno izvolijo. Časih se res pojavi pri tem ali onem malo apetita, češ: "Kaj bo vedno samo eden; saj ni ne kralj ne intabuliran. Saj že predsednika državi volimo vsake štiri leta, pa bi ne zamenjali društvenega predsednika!" — Toda vsi poskusi se razbijejo ob priljubljenost Mr. Tonya.

(Dalje prihodnjik.)

To se mu ni posrečilo. Prisedel je k njuni mizi, kjer so izmenjali nekaj vsakdanjih besed o vremenu in slabih časih. Potem je Henry menil, da je napočil ugoden trenutek in je dejal:

"Marguerite, si sem tvojega kolebanja sem in tja. Kratko povedano, ne držim več! Prosim te, ne tiraj me v blaznost — povej po pravici, katerega od naju ljubih — Francois ali mene? Ali celo morda obadva? Kdo te bo dobil za ženo? On ali jaz?"

Ko je izrekel te besede, se je nekoliko pomiril, vendar je zadnji stavek izgovoril tako glasno, da so ga lahko slišali vsi navzoči v lokalu. Pozornost se je obrnila proti njemu. Jazz band pa je igral vedno bolj divje, zato so mnogi postali radovedni, kakšna stvar bo sledila. To priložnost je porabila Marguerite, da je dejala Henryju:

"Prosim te, ne govori tako glasno! Saj vidiš, da poslušajo vsi ljudje!"

Nastal je odmor.

Francois in Henry sta trepetala od napetosti.

Tudi Francois je zdaj odpril usta in rekel:

"Nu, Marguerite, kdo bo tvoj mož? On ali jaz?"

Marguerite je globoko vzdihnila: "Oprostite mi, če povem resnico: Nobeden! ... Ne bodita zavaljo tega žalostna. Moram vama namreč odkriti, da sem že več let omožena z detektivom ..."

Ne Henry ne Francois nista odgovorila na te besede. Poklicala sta natakarja, plačala račun, pozdravila z nemim obrazom in se odstranila, vsak po svoji poti ...

Naslednji dan je odhajal Francois proti Marseillu.

Pred odhodom vlaka si je kupil na peronu jutranji list in ko ga je razgrnil pred sabo, je čital med domaći kroniki sledeče:

Monsieur Henry Lapontier se je ponovi ustretil. Stori je to očividno v duševni zmedenosti."

Prebral je še enkrat, kakor bi se hotel prepričati če je res tako. In ko je videl, da ga oči ne varajo, je zganil list skupaj ter sedel vlak s težkimi mislimi o zmedenosti, ki se je pri enem izmed tekmecev v ljubezni Marguerite stopnjevala do samomora ...

Vsiljivec

Pri vratih gospoda Larbauda je pozvonilo! Enkrat, dvakrat, trikrat. Vsako pot bolj viharo.

"Ali je g. Larbaud doma?"

Tako je vprašal možiček srednje postave z energičnimi potezami na obrazu služkinjo, ki je takoj zasumila, da prihaja zopet kdo s terjatvijo. Zato je dejala potem, ko je bežno pokukala skozi ozko odprtino pri vratih:

G. Larbauda iščete? Ne vem, kje je, dovolite, da najprej vprašam ..."

Tujec pred vrati pa se ni dal odpraviti. Poznal je menda takšne manire, kajti vtaknil je noge v odprtino pri vratih in je nesramno silil v stanovanje. Ko je stopil noter, je dostavil:

"Z g. Larbaudom moram govoriti!"

V tistem trenutku je stopila iz salona na hodnik majhna, prikupna dama. Rekla je:

"Kaj želite? Jaz sem g. Larbaudova."

Tujec je potegnil iz žepa beležnico z besedami:

"Milostiva, prihajam zaradi nekega računa ..."

"Tako? Zaradi računa?" se je začudila g. Larbaudova. To je bila ženska z veliko prisotnostjo duha. Bliiskovito je spregledala položaj in ne da bi se dala omajati v svojem ravnotežju, je odvrnila:

"Obžalujem. Moj mož je ravnokar odpotoval. Ni ga doma."

"Ni ga doma?" je povzel tujec.

"Kakor sem povedala ..."

g. Larbaudova. "Odpeljal se je najprej v London, od tam bo potoval s letalom v Stockholm. In morda obišče tudi prestolnice baltskih držav. Niti jaz ne vem, kdaj se vrne s potovanja ..."

Tujec je strmel nekaj časa v tla, nato je vtaknil beležnico nazaj v žep in rekel:

"Hm, hm. Zelo ne ljuba stvar."

In ko je hotel še nekaj povedati, ga je prekinila g. Larbaudova:

SPEAKING OF SAFETY

"Veste kaj, najboljša storite, če pustite tukaj naslov. Kadar se moj mož vrne, vam bomo sporočili. Mislim, da bo to v dveh ali treh mesecih."

"Moje ime je Duval", je tedaj dejal tujec. "G. Larbaud me dobro pozna."

"Lepo od vas in od njega," je rekla g. Larbaudova ter ponudila tujcu roko v slovo. Zelela ga je čimprej spraviti iz stanovanja, toda možakar se ni dal odpraviti. Šel je potem, ko je pojasnil:

"Obžalujem, hudo obžalujem, da ne morem govoriti z g. Larbaudom. Sem namreč korekten človek in nimam rad neporavnanih računov. G. Larbaud dolgujem 500 frankov in danes sem mu jih hotel vrniti ..."

O čebeli in medu

Življenje čebel je postalo simbolno. Ni samo panj postal znak za hranilnice, ne govore same reki o vzorno rednem življenju posredne čebele in o njenem izpolnjevanju dolžnosti na mestu, ki ga ji je določila narava: še čedje govore o velikem, skupnem smotru, ki veže vse posredne čebelne države. Kdor misli, da je ta država monarhična, je površen opazovalec. V ljudstvu čebel je pač posebna čebela za "kraljico", matico, toda če kakšna nesrečna okoliščina to matico uniči in ni nobenih maticinskih celic v panju, ki bi bila v njih jajca bodočih matic, tedaj povečajo delavke kakšno celico mlade ličinke ali jajčeca delavke, začnejo pitati ličinko samo z nežnim, posebnim medom in cvetnim prahom, pa si tako same vzredijo matico. Ta je vzrasla torej tako rekoč iz ljudstva, da prevzame vodstvo nad njim.

Čebelni želodec je največje čudo v čebeli. Nektar, ki ga srka čebela iz cvetnih čaš, sploh ne pride v želodec sam, temveč v nekakšno njegovo posebno skladišče za med. Tam ostane, dokler živalci to ugaja. Če je skladišče napolnjeno, tedaj odleti domov. Čim prileti tja, spleza na sat, da

izlije sladko tekočino v eno izmed celic, ki so zgrajene s čudovito matematično točnostjo v podobni šestokotni. Medni želodec si izprazni z neke vrste bljuvanjem. Da nabere liter nektarja, mora čebela kakšnih 20.000krat iz panja. Liter nektarja pa da komaj pol litra medu, ker je v njem mnogo vode, ki se izloči deloma že v mednem želodcu, deloma z izpuhtevanjem v panju.

Razen mednega želodca ima čebela seveda tudi pravi želodec za prebavljanje. Oba želodca oddelka sta drug od drugega ločena s čudno, majhno tvorbo, ki se pod drobnogledom izkaže za nekakšno piramido, na katerem robu so kratke, toge dilačice. Ta želodčna odprtina se odpre samo tedaj, če pripravljajo čebela vosek ali krmilni sok za mladi zarod in pa tedaj, kadar se sama krmi z medom in cvetnim prahom. Vse to gre iz mednega želodca v prebavilni želodec. Cvetni prah, ki plava v mednem želodcu, pride z njegovimi krožnimi gibmi do želodčne odprtine in čim se dotakne dilačice, ga te zagrabi. Želodčna odprtina, ki tiči na iztegljivem vratu, pa more tudi splavati v medni želodec in ločiti cvetni prah, ki tam plava. Na ta način so v njej organi, ki jih opazimo s prostim očesom na čebelji glavi, v bistvu le roke, ki jih grabijo. Prava usta so skrita v telesu.

Vosek je, kakor znano, proizvod iz meda in cvetnega prahu. Preko mednega želodca dospe ta mešanica v prebavilni želodec, se tu prebavi, preide v kri, ki odloči maščobne in oljate sestavine in se izloči skozi osem žlez pod obroči zadka v obliki majhnih, belkastih lističev. Vsako krat nastane osem takšnih voščenenih lističev, ki jih naslednji potisnejo iz telesa. Čebela zagrabi te lističe s svojimi grizalnimi organi in gradi z njimi celice satovja. Za pripravo voska potrebuje živalca kakšnih 36 ur. Za pol kile voska je treba deset kil medu. Če redi čebelar želke torej zavoljo medu, tedaj poskrbi sam za pripravljene sate in pospešuje na ta način številno gospodarstvo čebel.

Toda opisani ustroj želodca važen samo za posamezno čebelo, temveč tudi za vse čebe skupnost. Če nastane v preobliženosti, stare čebe svojo matico, kakor vemo, izločijo in se naselijo v nov panj, pa v kakšno koli duplino, čebelar roj zamudi. Tako si dojde nov prostor, toda v njem ne pravih stanovanj ne hrane, tedaj bi moral roj ostanke stavno umreti od gladi. A daj se izkaže morda ureditev belnega želodca. Vsaka čebela se je izselila, ima namreč mednem želodcu čim največ količino medu. Ta količina tako majhna, kakor si običajno mislimo. Roj kakšnih 20 čebel prenaša s seboj več medu, poldrug kilogram medu. Te zerve ohranjuje čebele do naslednjega zaroda. Tudi za zimovanje v urejenem panju medni želodec nad vse v stvar. Poedina čebela bi brez njega prisljena, da bi ločila od skupnosti in si hrano krada iz satovja. Pri tem bi nedvomno zmrznila, kajti bele so za mraz zelo občutljive.

In kar se tiče medu same to je, kakor vsi vemo, pravi moč in zdravja. O rimskem sarju Avgustu poročajo, da bil do svoje pozne starosti krepak in boder. Ko so ga kdaj vprašali, na kakšen način vzdržuje to nenavadno telesno duševno čilost, je odgovoril: "Na znotraj z mulzum, na z oljem." Masaža telesa z oljem je bila že v stari Olimpiji pilen pripomoček, ki so ga mnogo uporabljali, mulzum za njo okrepitev, pa je bil medu vina in medu. Da je medu krepilni, ni čudno, saj vse po 79 delih iz sladkorja, in iz 42 delov grozdnega sladkorja, 35 delov sadnega sladkorja in delov trstnega sladkorja. Grozni in sadni sladkor preideta posredno v kri, ne da bi jih treba šele predelati v želodcu črevju. Zda vemo tudi, da je med za otroke in osebe s botnimi prebavili tako redilni.

Toda v medu so še druge zdravilne snovi, v njem je poln taminov, redilnih soli, kakor leza, fosforja in magnezija, aromatičnih snovi. Zoper šelj in hripa skoraj ni bolj zdravila nego je med.

Elmer F. Andrews, admiral trator meznega zakona.

Agitirajte za Prosveto!

On ali jaz?

Bilo je v Parizu, v enem najbolj elegantnih plesnih lokalov. Henry Lapontier je sedel že dolgo pri mizi, a katere je imel aljajen razgled po plesišču. Velik nemir se je očitaval na njem in venomer se je oziral proti vratom.

Detektivu, ki je sedel pri sosadni mizi, se je zdelo Lapontierovo vedenje akrajno sumljivo. Zavohal je s svojim iznajdljivim nosom, da tu nekaj visi v zraku. Način, kako se je tujec obnašal, mu je govoril: "Charles, pozor! Tega moža ne izpusti iz oči! V tej igri gre za tvojo korist!"

Monsieur Henry pa je nestrpno bobnal po mizi in lovil takt melodioznega pasodobla, ki ga je pravkar igrala zamoraka kapela. Spremljal je njeno godbo na marmornati ploči. Naenkrat je pogledal na uro. Z nje je avignil njegov pogled zopet proti vratom ...

Detektiv Charles je opazil tudi to tujčovo kretnjo. Zato se je

ozrl pazljivo po tujčevem suknjču — in res, zdelo se je, da se riše na zunanjih strani žepa obrisa samokresa. Obetala se je torej nevarna reč ...

Fokstrot je bil pri kraju in orkester se je pripravil na odmor. Prezračniki so zadisali in odganjal dišave, ki so plavale, pomešane z dimom, v plesni dvorani, na prosto, odkoder je strujil na plesišče hladen sveži nočni zrak.

Kmalu nato je vrvel zopet oživel. Ventilatorji so se ustavili, pari so plesali po taktu kapele, ki je udarjala v instrumente divjo rumbo.

Ta muzika je Henryja še bolj razvnela. V desetih minutah, si je dejal nathoma, se mora pojaviti Marguerite s Francoisom. Oh, ta ženska! Čisto drugačna je kakor druge! Najprej prisede ljubezen in zvestoba njemu, nato ima sestanek s Francoisom ...

Medtem ko mu je mrzel pot oblival čelo, se je Henry zavedel: Nocoj se mora dokončno odločiti! Zanj ali za Francoisa. Eden izmed obeh je odveč na svetu!

V tej misli je monsieur Henry otipal žep, da se uveri, če ima samokres resnično pri sebi. Imel ga je. Dobro, za vsak slučaj je oborožen.

Da, da, to je bila sijajna misel, podkupiti Margueritino prijateljico s petdesetimi franki, da mu je izdala, kam sta namenjena nocoj Marguerite in Francois! Zato bo Marguerite postavljena pred izbero in odločitev: On ali jaz! —

Čeprav se "je detektiv oziral tudi po drugih ljudeh, njegova poglavitna pozornost je vendar veljala samo enemu — Henryju. Njega je obdržal najbolj na piki.

Sunkovito so se odprla vrata.

Marguerite in Francois sta planila v lokal.

Občutek radoosti je prestrujil Henryja. Alica ga torej ni naglala! Govorila je resnico! Niti trenutku ni izpustil novodošlecev iz svojih oči. Potem je počakal nekaj časa. In slednjič je mirno in dostojanstveno vstal od mize ter napravil nekaj korakov do Marguerite in Francoisa. Hotel ju je iznenaditi,

SPOMIN NA STARO DOMOVINO

"NAŠI KRAJI"

ZBIRKA 87 SLIK iz vseh krajev Slovenije. V finem bakrotisku na dobrem papirju, v velikosti 5x7 1/2 inčev

Ta krasna zbirka, vas stane samo \$1

SPADA V VSAKI SLOVENSKI DOM

Največja zaloga slovenskih knjig v Ameriki!

V knjigarni "Glas Naroda" lahko dobite vsakovrstne slovenske knjige naših priznanih pisateljev: Cankarja, Tavčarja, Jarčiča, Preglja, Kmetova, Milčinskega, itd. V zalogi imamo prevode del svetovnoznanih mojstrov: Gospodarske, gospodinske in posodne knjige, igre, pesmi, zemljevide.

Ljubitelji lepe knjige naj pišejo po cenik knjig, ki jih imamo v zalogi.

"GLAS NARODA" (Dep. N.) 216 W. 18th Street, New York